

תאריך: 17.4.2025

לכבוד מר רסאן עליאן מתאם פעולות הממשלה בשטחים בדוא"ל m.pnz@cogat.gov.il	לכבוד מר ישראל כץ שר הביטחון בדוא"ל pniot@mod.gov.il	לכבוד מר בנימין נתניהו ראש הממשלה בדוא"ל pmoh@pmo.gov.il
--	---	--

שלום רב,

הנדון: חשש כבד וממשי לביצוע פשעי מלחמה ופשעים כנגד האנושות - דרישה לפתיחה מלאה של המעברים לרצועת עזה והספקה מיידית ודחופה של סיוע הומניטארי מלא לאוכלוסיה האזרחית ברצועת עזה

בשם הארגונים, גישה – המרכז לשמירה על הזכות לנוע, המוקד להגנת הפרט, רופאים לזכויות אדם – ישראל והאגודה לזכויות האזרח, הריני לפנות אליכם לנוכח קיומו של חשש כבד כי הנכם מבצעים פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות, בדרישה כי תחזרו בכם מהחלטתכם הלא חוקית לסגור את המעברים לרצועת עזה ולמנוע מעבר סיוע הומניטארי לאוכלוסיה האזרחית. הכל כדלקמן:

רקע – הוצאה לפועל של מדיניות פושעת

1. מאז יום 2.3.2025 מונעת ישראל באופן מוחלט, מכוון ומוצהר כניסה לרצועת עזה של סחורות מכל סוג, לרבות סיוע הומניטארי ובכלל זה מזון, מים וחשמל שנועד לתחנת התפלת מים (מאז יום 9.3.2025). מדובר במניעה החלה על כלל המעברים לרצועה, יבשתיים ואחרים, לרבות המעברים ממצרים. משמעות הדברים היא אחת: **7 שבועות מפרה ישראל באופן בוטה את הדין הבינלאומי כשהיא פוגעת במכוון באוכלוסייה אזרחית ומצהירה על כך בפומבי**. אמנם, מזה זמן רב אנו מתריעים בפניכם כי הינכם מבצעים הפרות חמורות של הדין הבינלאומי, אך גם ביחס למדיניות שקבעתם והוצאתם לפועל עד עתה, מדובר בהקצנה פושעת.

2. ביום 12.3.2025 הגישה המדינה במסגרת בג"ץ 2280/24 תגובה, במסגרתה הודתה כי היא מונעת כניסת סיוע באופן מכוון וכי הטעם לכך הוא "פוליטי-ביטחוני" ומטרתו לשרת את המו"מ עם חמאס ואמצעי להפעלת לחץ במסגרתו. גם **ראש ממשלת ישראל** הצהיר כי מניעת הסיוע היא תגובה להתנהלות חמאס במו"מ. היינו, **לא מדובר בצורך צבאי ובוודאי שלא קונקרטי ודחוף**. על אף ששחרור החטופים הוא מטרה לגיטימית וחשיבותה ראשונה במעלה, על האמצעים בהם נוקטת מדינת ישראל להיות לגיטימיים וחוקיים. בניגוד משווע לכך, בחרתם באמצעים שלא ניתן להצדיקם משפטית או מוסרית.

3. נדגיש כבר עתה, נימוקי המדינה למניעת הסיוע ההומניטרי חורגים מהמסגרת שמאפשר לה הדין. אמנם, הדין הבינלאומי מכיר במצבים קיצוניים בהם לא יתאפשר מעבר סיוע הומניטרי, אך מניעה מוחלטת, קל וחומר לתקופה כה ממושכת, ממניעים פוליטיים, אסורה בתכלית האיסור.

4. אמנם טענות כי: "יש מספיק אוכל לתקופה ארוכה מאוד - אם חמאס רק ייתן אותו לאזרחים", אך זוהי טענה חסרת בסיס, בין היתר, לנוכח העובדה שבמהלך ההתדיינות בבג"ץ 2280/24 הודיתם בבית המשפט כי אין לכם מידע של ממש על אודות היקף הסיוע הנדרש ברצועה. התדיינות זו אף חשפה כי לא ניתן להתבסס על הערכות הצבא באשר לפיזור האוכלוסיה בשטח והסיוע הזמין לה כדי לשרוד. לא בכדי מיד לאחר פרסום הערכתכם, התייחס אליה דובר האו"ם וכינה אותה "מגוחכת".

5. הנה כי כן, מדינת ישראל מנסה לשכנע את העולם כולו כי ברצועת עזה קיימות עתודות מספקות של סיוע הומניטארי. מדובר בטענות חסרות שחר. ראשית, טענה זו אינה תואמת את עמדתכם כפי שהוצגה לאורך כל ההתדיינות בבג"ץ 2280/24, על פיה לא מוטלת על המדינה חובה לגבש תשתית עובדתית בקשר לכמות הסיוע הנדרשת ברצועה, משום שהיא לא מגבילה את כמות הסיוע. תמוהה ביותר, אם כך, כיצד ועל סמך מה, הינכם טוענים כעת, כי בידיכם מידע אודות מצב הסיוע ההומניטארי ומה נדרש על מנת לאפשר את קיומה של האוכלוסיה האזרחית. שנית, כפי שיפורט להלן, ארגוני הסיוע הפועלים בשטח דוחים את טענות ישראל ומתריעים מפני הפגיעה החמורה באוכלוסיה המוגנת. שלישית, מדינת ישראל לא יודעת מהי כמות הסיוע הנדרשת ברצועה וכללם מ"טעויות" שעשתה בעבר היא לא יודעת לעקוב אחר המצב בשטח ובוודאי שלא יכולה לדעת האם לכלל התושבים נגישות לסיוע, איזה סיוע ובאיזה היקף (גם הנשיא עמית התייחס לקיומו של קושי מובנה באיסוף הנתונים (ס' 55 לפסק דין בבג"ץ 2280/24).

6. נקדים ונאמר כי לאחרונה התפרסמו בתקשורת ידיעות על אודות תוכניות עתידיות לפתיחת המעברים וכניסת סיוע הומניטארי. תוכניות עתידיות לא מרפאות את הפשע החמור של סגירת המעברים ועצירת הסיוע, נהפוך הוא, הן מלמדות על קיומן של כוונה ומודעות. עוד יודגש כי ההצהרות אינן מספיקות. **הכנסת הסיוע - שגם עובר לסגירת המעברים, לרבות בזמן הפסקת האש, לא היה בהיקף המינימלי הנדרש לאוכלוסיה האזרחית - חייבת להתחדש באופן מיידי, בלתי מותנה וללא כל חסמים ומלכתחילה אסור היה להפסיקה.**

עדות למדיניות של זלזול מוחלט בחיי אדם ברצועת עזה

7. הצהרה משותפת של מנהלי ארגונים בינלאומיים הפועלים ברצועת עזה במשך שנים פורסמה ביום 7.4.2025. מאז תחילת המלחמה עושים ארגונים אלו מאמצים עילאיים על מנת לספק סיוע הומניטארי לאוכלוסיה האזרחית ברצועת עזה ולהבטיח את יכולתה לשרוד. למרות זאת, המפעל ההומניטארי ברצועה מתקיים בקושי רב, בראש ובראשונה בשל העובדה שמדינת ישראל עושה מאמצים כבירים וחסרי תקדים על מנת להכשילו. וזו לשון ההצהרה:

"כבר למעלה מחודש, לא נכנסו לרצועת עזה אספקה מסחרית או הומניטרית. למעלה מ-2.1 מיליון בני אדם לכודים, מופגזים ומורעבים

שוב, בעוד שבמעברי הגבול מזון, תרופות, דלק וציוד מחסה מצטברים, וציוד חיוני נתקע. על פי דיווחים, יותר מ-1,000 ילדים נהרגו או נפצעו רק בשבוע הראשון לאחר קריסת הפסקת האש – מספר ההרוגים הגבוה ביותר בשבוע אחד בקרב ילדים בעזה במהלך השנה האחרונה. **רק לפני מספר ימים, 25 המאפיות שנתמכו על ידי תוכנית המזון העולמית במהלך הפסקת האש נאלצו להיסגר בשל מחסור בקמח ובגז בישול. מערכת הבריאות, הפועלת באופן חלקי, מוצפת לחלוטין. אספקה חיונית רפואית ולטיפול בטראומה אוזלת במהירות, מה שמסכן הישגים שהושגו בעמל רב בהמשך פעילותה של מערכת הבריאות. הפסקת האש האחרונה אפשרה לנו להשיג בתוך 60 ימים את מה שפצצות, חסימות ובזיזות מנעו מאיתנו במהלך 470 ימי לחימה: אספקה מצילת חיים הגיעה כמעט לכל חלקי עזה.**

למרות שהדבר העניק הפוגה קצרה, **הטענות שלפיהן כעת יש די מזון להאכיל את כל הפלסטינים בעזה רחוקות מאוד מהמציאות בשטח, והמצרכים הולכים ואוזלים באופן חמור. אנו עדים למעשי מלחמה בעזה שמראים זלזול מוחלט בחיי אדם. צווים חדשים של ישראל לעקירה אילצו מאות אלפי פלסטינים לברוח שוב – ללא שום מקום בטוח ללכת אליו.**

אף אחד אינו בטוח. לפחות 408 עובדי סיוע הומניטרי, בהם יותר מ-280 מאונר"א, נהרגו מאז אוקטובר 2023. בעוד שהמצור ההדוק שמטילה ישראל על עזה נמשך זה החודש השני, אנו פונים אל מנהיגי העולם בקריאה לפעול בנחישות, בדחיפות ובהחלטיות כדי להבטיח שמתקיימים העקרונות הבסיסיים של המשפט ההומניטרי הבין-לאומי.

הגנו על אזרחים. אפשרו את הגעת הסיוע. שחררו את בני הערובה. חֲדְשׁוּ את הפסקת האש."

8. מרבית החתומים על ההצהרה הם מי שמדינת ישראל מרבה להציג כשותפיה הקרובים: טום פלצ'ר, תת-המזכיר הכללי לעניינים הומניטריים ומתאם הסיוע לשעת חירום; קת'רין ראסל, מנהלת כללית, יוניס"ף; חורחה מוריירה דה סילבה, מנהל כללי, UNOPS; פיליפ לזריני, נציב כללי, אונר"א; סינדי מקיין, מנהלת כללית, תוכנית המזון העולמית; ד"ר טדרוס אדהנום גברייסוס, מנכ"ל, ארגון הבריאות העולמי; איימי פופ, מנכ"לית, הארגון הבינלאומי להגירה. טום פלצ'ר **פרסם בנוסף** כי: "מונעים מאיתנו במכוון להציל חיים בעזה, וכתוצאה מכך אזרחים מתים".

9. ביקורת קשה כנגד המדיניות שקובעת ישראל באשר לכניסת סיוע הומניטארי ואספקתו לתוך הרצועה אינה חדשה כלל. לאורך כל המלחמה, התריעו סוכנויות הסיוע הבינלאומיות מפני ההשלכות הרוות האסון של המדיניות הישראלית על האוכלוסיה המוגנת ברצועה. התרעות

אלו הושמעו במצב שבו הותרה, אם כי באופן מוגבל ולא מספק, כניסת סיוע לעזה. כיום, המצב חמור לאין שיעור.

10. התעמולה הישראלית לא יכולה לשנות את העובדות בשטח: **המצב ברצועת עזה הולך ומחמיר והמחסור ההומניטארי פוגע באוכלוסייה אזרחית מוגנת; מאות אלפים נפגעים וביניהם ילדים ותינוקות; ומערכת הבריאות הקורסת לא יכולה לספק את השירותים הרפואיים לפצועים ולחולים הרבים.**

החלטת ישראל למנוע אוכל, מים, חשמל וסיוע הומניטרי מעמידה את האוכלוסייה בתנאי חיים שיש בהם בכדי להביא לידי השמדתם הגופנית

11. **המצב ההומניטארי הנוכחי ברצועת עזה הוא הגרוע ביותר מאז תחילת המלחמה ובשל המחסור אלפי ילדים נמצאים בתת-תזונה חריפה.** בחודש מרץ **בלבד**, מתוך 91,769 ילדים שנבדקו, 3,696 ילדים אושפזו בשל תת תזונה חריפה. נתונים אלו מלמדים על עלייה חדה בהשוואה לפברואר, אז אושפזו 2,027 ילדים מתוך סך של 83,823 שנבדקו.

12. **יוניס"ף** הזהיר כי בשל עצירת כניסת הסיוע, צפוי זינוק בתת-תזונה, במחלות ובמצבים אחרים הניתנים למניעה וגוברת הסכנה לתמותת ילדים הניתנת למניעה. במרכז ובדרום עזה, אזל מלאי המזון המשלים המוכן לשימוש לתינוקות, ההכרחי להתפתחותם התקינה בשל המחסור הנרחב במזון רגיל. יוניס"ף התריע כי בלי גישה לפורמולה לתינוקות, ייתכן שמשפחות יאלצו להשתמש בתחליפים המעורבבים במים מזוהמים, דבר שיחמיר את הסיכונים הבריאותיים. מחסור במזון ובמים נקיים פוגע גם בהנקה ובבריאות התינוקות. מנהל האזור של הארגון מסר כי אלפי משטחי סיוע מצילי חיים ממתנינים לאיסוף מחוץ לרצועה ודרש כי ישראל תאפשר את כניסתם המיידית, לא כמעשה צדקה אלא לנוכח חובתה על פי המשפט הבינלאומי.

13. **סיוע הומניטרי** הוא מקור המזון העיקרי של 80% ממשקי הבית בכל המחוזות ברצועת עזה. על פי **נתוני** ניטור השוק האחרונים וניתוחי ביטחון תזונתי באפריל, צריכת המזון בעזה הידרדרה בחדות בגלל סגירת המעברים ומניעת כניסת מזון וסיוע חיוני אחר והשיפור שהושג בזמן הפסקת האש התערער. בשל העובדה שישיראל **מגבילה** את תנועת ארגוני הסיוע בשטח, אין הערכות ברורות לגבי מספר האנשים שנמצאים באזורים השונים ברצועה. מידע ראשוני המבוסס על ביקורי שטח שנערכו לאחרונה על ידי גורמי סיוע בעזה, כולל במרכז, במזרח ובדרום-מערב העיר עזה, מצביע כי חרף המאמצים להגביר את המענה שניתן לאוכלוסייה האזרחית, הגישה לשירותים חיוניים נעשית קשה יותר בהעדר אספקה.

14. נכון ליום 3.4.2025 **נסגרו** כל 25 המאפיות הפועלות בתמיכת WFP בשל היעדר גז לבישול וקמח. זאת על אף ש-WFP **הבהיר** מיד לאחר שישיראל סגרה את המעברים כי עבור משפחות רבות, נגישות ללא הפרעה לסיוע הומניטרי היא "אמצעי ההשרדות היחיד". **WFP** הבהירה שהעצירה הפתאומית של הסיוע במזון מחריפה את העלייה החדה במחירי המזון בשווקים. על פי סקר שוק שביצעה התוכנית כבר במחצית הראשונה של מרץ, האמירו בחדות מחירי המזון המסחרי. מחיריהם של ירקות ופירות מסוימים עלו ב-200% לעומת הימים שלפני סגירת המעברים, סוחרים החלו לאגור סחורות בשל חוסר הוודאות סביב השאלה מתי תגיע

אספקה חדשה, וחנויות אינן יכולות לחדש את המלאי. סגירת המעברים החמירה עוד יותר את משבר האנרגיה הקשה שממנו סובלת עזה, מחירי הסולר עלו ב- 105% ומחירי גז הבישול ב- 200%, לעומת מחיריהם בפברואר. כל זאת בעת שממילא כוח הקניה של התושבים מוגבל באופן קיצוני וקיים מחסור אקוטי בכסף מזומן נזיל.

15. **ניתוח** שנערך על ידי אשכול התזונה מצא כי בין 10% ל-20% מתוך 4,500 נשים הרות ומיניקות שנבדקו סובלות מתת-תזונה. סגירתם של 21 אתרי טיפול אמבולטורי בתת-תזונה, בשל מצב ביטחוני או צווים לפינוי, פגעה בטיפול מציל חיים ליותר מ-350 ילדים הסובלים מתת-תזונה חמור, והגבילה קשות את היכולת לאתר ולטפל במקרים חדשים.

16. אשכול המים, התברואה וההיגיינה (WASH) **עדכן** כי צמצום משמעותי באספקת המים דרך צינורות מישראל, במקביל להיעדר חשמל, דלק וחלקי חילוף פוגעים קשות באוכלוסיה האזרחית וחושפים אותה לתנאים מסכני חיים. רק אחד משלושת צינורות המים של "מקורות" מישראל לעזה פועל (חיבור בני סוהילה בח'אן יונס). בשל ניתוק החשמל, תפוקת המים של מתקן ההתפלה המרכזי בדרום עזה הצטמצמה 85% לערך מאז תחילת מרץ. הצינור בדיר אל-בלח (בני סעיד) אינו פועל מחודש ינואר 2025, לאחר שניזוק, ועד עתה ישראל מונעת גישה בטוחה לצוותי עבודה לצורך תיקון הנזק הנמצא ב"אזור אסור בכניסה". הצינור השלישי לצפון עזה (אל-מונתר) אינו פועל מיום 3.4.2025. המשמעות הרת גורל שכן, קו זה סיפק בעבר כמחצית מכמות המים במחוז עזה ובמחוז צפון עזה.

17. להערכת **יוניס"פ** כתוצאה מהמחסור החמור במי שתייה, עבור כמיליון בני אדם, ביניהם 400,000 ילדים, ירדה **כמות** המים הזמינים ברצועה מ-16 ליטר לאדם ליום במהלך הפסקת האש לשישה ליטרים בלבד. הארגון התריע מפני התפרצות מחלות, בעיקר בקרב ילדים, כאשר המחסור יאלץ משפחות להשתמש במים שאינם ראויים לשתיה.

18. מעל 90% ממשקי הבית **מדווחים** על מחסור במים. משפחות נאלצות לעשות בחירות בלתי אפשריות כגון צמצום מי השתייה וצריכה מסוכנת של מים במאבק לשרוד. הקריסה המתמשכת של תשתיות WASH מעמיקה את הפגיעה בתושבים ומחמירה את הסיכונים הבריאותיים כתוצאה ממחלות הנישאות במים.

קריסה מתמשכת של מערכת הבריאות

19. לרגל יום הבריאות העולמי **פרסם** WHO ביקורת חריפה על החלטתה הפושעת של מדינת ישראל למנוע לחלוטין כניסת סיוע הומניטארי לרצועת עזה. על פי הארגון ההחלטה העמיקה את משבר הרעב ותת-התזונה; הותירה משפחות ללא מים נקיים, מחסה וטיפול רפואי הולם; והגבירה את הסיכון למחלות ולמוות. WHO מעריך כי כ-55,000 נשים הרות חיות ברצועה ושליש מהן נמצאות בהריון בסיכון גבוה. כ-130 תינוקות נולדים מדי יום, 27% מהם בלידה קיסרית. כ-20% מהילודים הם פגים, בתת-משקל או נולדים עם סיבוכים, ודורשים טיפול מתקדם שהולך ואוזל במהירות.

20. עוד **נמסר** כי מערכת הבריאות הקורסת מוצפת בפצועים ובהם ילדים. צווים לפינוי מוסדות רפואיים והמתקפות הצבאיות עליהם מגבילים עוד יותר את הגישה לטיפול רפואי ומסכנים

את המשך פעילותם של בתי חולים ומרפאות. בשל החלטת ישראל, ארגון הבריאות העולמי לא יכול לספק סיוע חיוני לבריאות האם והילד ובכלל זה, ציוד לניתוחים קיסריים, הרדמה ללידה וניהול כאב, נוזלים תוך-ורידיים, אנטיביוטיקה ותפרים כירורגיים. כל אלו נמצאים במחסור חמור. ציוד ותרופות חיוניים, כגון אינקובטורים ניידים, מכשירי הנשמה לפגייה, מכשירי אולטרסאונד ומשאבות חמצן וכן 180,000 מנות חיסון שגרתי לילדים (כמות המספיקה להגן באופן מלא על 60,000 ילדים מתחת לגיל שנתיים), לא קיבלו אישור להיכנס. כתוצאה מכך, תינוקות חולים וילדים קטנים לא מקבלים טיפול מציל חיים שלו הם זקוקים בדחיפות.

21. במסיבת עיתונאים שערך [משרד הבריאות ברצועת עזה](#) לרגל יום הבריאות העולמי הוא דיווח כי בעוד הצוותים הרפואיים וצוותי האמבולנס ממשיכים לפעול בתנאים מסכני חיים כדי להציל נפגעים, 37% מהתרופות ו-59% מהציוד הרפואי אזלו לחלוטין. בין אלו, תרופות לחדרי ניתוח, לטיפול נמרץ ולמחלקות חירום, 54% מהתרופות לטיפול בסרטן, 40% מהתרופות לרפואת יסוד ו-51% מהתרופות לבריאות האם והילד.

22. תמונת מצב אכזרית עולה [מתיאור](#) של רופא מנתח בבית החולים אל אהלי: רופאים פועלים מעבר ליכולתם וחולים, בעיקר ילדים ונשים, ממשיכים להגיע ונאלצים לשכב על הרצפה ובחוף. הוא הוסיף כי ניתוחים מבוצעים בתנאים לא סטריליים בשל מחסור בציוד חדר ניתוח כמו כפפות וחלוקים. ניתוח בתנאים כאלו, במיוחד במקרים של פצעים פתוחים ופגיעה בעצמות מעלה את הסכנה לזיהומים וקטיעות עתידיות פוטנציאליות. בשל המחסור במשאבים רפואיים, הניתוחים לוקחים יותר זמן מהנדרש ולעתים קרובות פרוצדורות של תיקון שברים פשוטים לא נערכות כראוי באופן שעלול להוביל לנכות קבועה.

23. גם המחסור בציוד סניטרי הולך ומחריף. אשכול ה-WASH [מדווח](#) כי יותר מ-250 מרכזי בריאות ממתינים לאספקה חיונית שתאפשר מניעה ובקרה של זיהומים, אך זו מוחזקת מחוץ לרצועת עזה. האספקה חיונית להגנת המטופלים וצוותי הרפואה, במיוחד לנוכח החסרון האקוטי בשירותי תברואה (WASH) במרכזים הרפואיים.

24. כל זאת, בעת שישראל מוסיפה לתקוף באופן נרחב בכל חלקי הרצועה. תקיפות מרובות נפגעים ופציעות מורכבות מתרחשות באופן יומיומי, ודורשות מענה שאף מערכת בריאות מתפקדת ומצויידת באופן מלא לא הייתה מצליחה לספק. במקביל לכך המצב הסניטרי והתברואתי ברצועה מוסיף להידרדר על רקע העדר גישה למים נקיים, והסיכון להדבקה במחלות עולה כתוצאה מציפופה של האוכלוסיה האזרחית כפועל יוצא של פרסום הוראות פינוי ועקירה באיזורים מתרחבים והולכים. התוצאה של כל האמור היא נטרול יכולת ההתמודדות האפקטיבית של מערכת הבריאות, באופן שמוביל למותם של פצועים וחולים שניתן היה להציל את חייהם בהינתן גישה לטיפול רפואי הולם.

25. **מכל האמור לעיל נלמד כי בשל מדיניות ישראל קיים מחסור אקוטי בסיוע הומניטרי ברצועת עזה, אשר פוגע באופן אנוש בתושבים מוגנים, לרבות באוכלוסיות פגיעות במיוחד כגון, תינוקות וילדים, פצועים וחולים.**

החלטת ישראל למנוע מעבר סיוע וגישה אל אמצעי קיום בסיסיים מפרה את חובותיה ואינה יכולה לעמוד בביקורת שיפוטית או מוסרית

26. עמדת הארגונים הפונים באשר לחובות מדינת ישראל כלפי תושבי רצועת עזה מוכרת לכם היטב ונפרשה באריכות במהלך ההתדיינות בבג"ץ 2280/24. אמנם, העתירה נדחתה, אך המצב כיום, כפי שקבע בית המשפט, שונה בתכלית. אם כך, מדיניותכם החדשה לא נבחנה ולא זכתה להתייחסות במסגרת פסק הדין והיא נתונה לביקורת שיפוטית עתידית.

27. אין כל ספק כי מתבצעת פגיעה ישירה באוכלוסייה האזרחית, ממנה ישראל מונעת גישה לצרכיה הבסיסיים במשך שבועות ארוכים. האמור בתוצאה של החלטה מכוונת לשלול ממנה אמצעי קיום חיוניים מטעמים פסולים שאין להם כל בסיס בדין.

28. עם זאת, במסגרת פנייתנו הנוכחית, אין הכרח להדרש למכלול חובותיה של מדינת ישראל מכוח המשפט הבינלאומי, שכן סגירת המעברים ומניעת כניסת סיוע הומניטארי אסורה בתכלית האיסור מכוח דיני הלחימה, שהמדינה לא הכחישה שהם חלים עליה, והוראות נוספות במשפט הבינלאומי וכן מנוגדת לפסיקת בג"ץ ולעקרונות הדין המינהלי. לעניין מקור החובות חזר הנשיא עמית בבג"ץ 2280/24 על ההלכה לפיה:

"בנוסף לחובות הרלוונטיות מכוח המשפט הבינלאומי הפומבי, כוחות צה"ל כפופים בכל עת ובכל אשר ילכו להוראות הדין הישראלי, ובפרט לפסיקתו של בית משפט זה ולעקרונות הדין המינהלי שמהם נובעת, בין היתר, חובתן של רשויות המדינה לנהוג "בהגינות (מהותית ודיונית), בסבירות ובמידתיות" (ס' 45 לפסק הדין).

29. אכן, בפסק הדין נקבע כי מכוח דיני הלחימה (ס' 23 לאמנת ג'נבה הרביעית וסעיף 70 לפרוטוקול הנלווה הראשון), מחויבת מדינת ישראל לאפשר ולהקל על מעבר סיוע הומניטארי לתושבים, לצד זכותה לקבוע הסדרים טכניים ולפקח על הכנסת הסחורה במטרה למנוע את הגעתה לידי ארגוני הטרור (ס' 18 לפסק הדין של הנשיא עמית). עוד נקבע בפסק הדין כי לישראל חובות נוספות כלפי האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה בהתאם להלכת אלבסיוני:

"במצאות שלאחר ההתנתקות מוסיפה מדינת ישראל לשאת בחובות מסוימות, אשר נובעות בעיקרן ממצב הלחימה מול ארגון החמאס; ממידת השליטה של ישראל במעברי הגבול שבינה ובין הרצועה; וכן "מהמצב שנוצר בין מדינת ישראל לבין שטח רצועת עזה לאחר שנות השלטון הצבאי הישראלי באזור" – מצב שהוביל ליצירת תלות בישראל בהיבטים מסוימים"

30. נקודת המוצא של פסק הדין הוא טענתה של מדינת ישראל לפיה היא מיישמת מדיניות עקרונית "שלא להטיל מגבלות על כמות הסיוע שנכנסת לרצועה" (ס' 70). בית המשפט אימץ את ההצהרה לפיה מדינת ישראל מאפשרת "לארגוני סיוע ולקהילה הבין-לאומית להכניס סיוע הומניטארי רב לשטחי רצועת עזה, והכל תוך כדי הלחימה הקשה" (ס' 74). כיום לא נותר כל מקום לספק כי המדינה מיישמת במשך שבועות ארוכים מדיניות מכוונת אשר אינה

מסתפקת בהגבלות ישירות או עקיפות על מניעת הסיוע, אלא מונעת לחלוטין כל סוג של סיוע המיועד להכנס לרצועת עזה.

31. הנה כי כן, על אף שמדינת ישראל הצהירה כי מדיניותה העקרונית היא לאפשר מעבר סיוע הומניטארי ללא הגבלות ובין היתר על בסיס זה, אישר בית המשפט את חוקיות המדיניות, היא לא היססה להחריף את הפגיעה בתושבים המוגנים ולמנוע מהם סיוע כליל במשך שבועות ארוכים. לעמדתנו, המדיניות החדשה מעוררת חשש לשימוש במזון וסיוע הומניטארי כנשק מלחמה שעלול לעלות לכדי פשע מלחמה, לרבות פשע של השמדת עם. נשוב ונזכירכם את הוראות הדין.

מדינת ישראל משתמשת בסיוע הומנטרי כנשק מלחמה

32. צד ללחימה לא רשאי לעשות שימוש במניעת מזון כנשק מלחמה. סעיף 54 לפרוטוקול הנלווה הראשון לאמנות ג'נבה, המהווה חלק מהמשפט הבינלאומי המנהגי, קובע איסור על הרעבת האוכלוסייה האזרחית ועל פגיעה באובייקטים חיוניים להשרדותה:

1. הרעבת אזרחים כשיטת לחימה הינה אסורה.

2. אסור לתקוף, להרוס, לסלק או להוציא מכלל שימוש אובייקטים החיוניים להשרדות האוכלוסייה האזרחית..."

33. איסור זה קבוע גם בסעיף 14 לפרוטוקול השני הנלווה לאמנות ג'נבה, שחל בעימותים מזוינים שאינם בינלאומיים, וכך נקבע בכלל 53 לכללים המנהגיים:

The use of starvation of the civilian population as a method of warfare is prohibited.

34. דברי ההסבר של סעיף 54(1) לפרוטוקול הראשון הנוסף מציין כי השימוש בהרעבה כאמצעי לחימה משמעותו:

"to provoke it deliberately, causing the population to suffer hunger, particularly by depriving it of its sources of food or of supplies. It is clear that activities conducted for this purpose would be incompatible with the general principle of protecting the population..."

35. סעיף 8(2)(b)(xxv) לאמנת רומא קובע כי שימוש מכוון בהרעבת האוכלוסייה האזרחית כשיטת לוחמה באמצעות מניעת אמצעים חיוניים להשרדות שלה, כולל מניעת כניסת אספקה הומניטרית כנדרש על ידי אמנת ג'נבה הרביעית, מהווה פשע מלחמה.

36. ההשלכה של מניעת הסיוע ההומנטארי עלולה גם להיחשב כפשע של השמדת עם על פי האמנה בדבר מניעתו של הפשע השמדת עם. שכן, פשע כזה מוגדר על פי סעיף 2(c) לאמנה כ-

Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part...

כידוע, הצווים הזמניים שהוציא בית הדין הגבוה לצדק בהאג בתביעת דרום אפריקה נגד ישראל מכוח אמנת הג'נוסייד מתמקדים בהגבלות שהטילה ישראל על הסיוע ההומניטארי. מניעה מכוונת של כניסת סיוע מכל סוג, לרבות מים, מזון ודלקים במשך שבועות, יכולה להוכיח כי קיימת הכוונה הנדרשת באמנה לפגוע באוכלוסייה המוגנת.

37. למעלה מהצורך יצוין כי גם דיני המצור אוסרים על פגיעה בתושבים לא מעורבים. אכן, צד לחימה רשאי לגבש הסדרים מסוימים למעבר סיוע ופיקוח עליו. עם זאת, בשום אופן לא ניתן להצדיק את סגירת המעברים בצורה מוחלטת ולתקופה ממושכת בתואנה כי היא נועדה לצורך זה. כפי שידוע לכם היטב, גם קודם לסגירת המעברים, עמדת הארגונים הבינלאומיים הפועלים בשטח הייתה כי מדינת ישראל מפרה את הוראות הדין. אך כיום, גם בהתאם לעמדה שאימץ בית המשפט, אין עוד מקום לספק ולפרשנויות שונות: המדיניות שנוקטת ישראל מאז תחילת חודש מרץ מהווה הפרה בוטה וחמורה ביותר של הדין וכאמור מעוררת חשש ממשי שמדובר בהפרות העשויות לעלות לכדי ביצוע פשע הרעבה ופשע השמדת עם.

סיכום

38. הצרכים הבסיסיים לאוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה והסיוע החיוני לה נמנעים ממנה בשל החלטה פוליטית, מכוונת ומודעת של ממשלת ישראל. הממשלה הצהירה כי מדובר בחלטה "מדינית-ביטחונית", אולם שיקולים אלה אינם נופלים בגדר החריגים לחובה לאפשר סיוע מהיר וללא מכשולים לאוכלוסייה האזרחית. גם אם לצורך הדיון בלבד יתקבל טיעון זה, אין כל מקום לספק, כי מניעת הסיוע מהאוכלוסייה האזרחית באופן מתמשך, היא בלתי מידתית באופן קיצוני ולפיכך, בלתי חוקית.

39. לנוכח כל האמור לעיל, **אנו דורשים כי מדינת ישראל תפתח באופן מיידי את המעברים לרצועת עזה ותשאיר אותם פתוחים באופן רצוף ועיקבי בכדי לאפשר כניסת הסיוע. בנוסף, למרות פסיקת בג"ץ אנו עומדים על דרישתנו כי מדינת ישראל תפעל לאלתר בכל האמצעים העומדים לרשותה על מנת לספק את כל צרכיה החיוניים של האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה.**

בברכה,

אסנת כהן ליפשיץ, עו"ד

_____/ב_____
סיגי בן ארי, עו"ד